

Excursie naar Abbey Wood

Trudi Buntsma*

Op een goede, ik mag wel zeggen gouden dag, ontdekte Jan Boes op internet een excursie van de Tertiary Research Group naar Abbey Wood, London. Roel en ik kenden Abbey Wood uit het verleden (1983), toen de toegang nog vrij was. Het volstond je te melden bij een tuinhuisje in een park. Een man met een sleutel liep met je mee het belovende bos in en verschafte je toegang tot een enorme zandbak tussen de bomen, waar je omwille van de veiligheid niet dieper dan 18 inch mocht graven. Men had er zelfs begrip voor, dat Roel en ik, Nederlanders zijnde, niet precies wisten wat 18 inch was. En daar zaten we dan enige uren te zeven met een echte spiksplinternieuwe tuinzeef (bedoeld om grind uit tuinaarde te zeven) en een keukenzeef. Dat was onze eerste kennismaking met het Lesnes Shell Bed, Ypresien, Eoceen, waar behalve schelpen ook veel haaiantanden in voorkwamen.

Vanwege onze plezierige herinneringen aan de plek en de leuke vondsten die wij toen als beginnelingen gedaan hadden, leek het ons een uitstekend idee om aan de excursie deel te nemen. Daar komt nog bij, dat tegenwoordig de excursie van de TRG de enige manier is om in Abbey Wood te kunnen verzamelen. Jan gaf ons op voor de excursie op 8 oktober 2006 via internet (wat een zegen, dat internet!) en we kregen toestemming om deel te nemen. Het regelen begon (overtocht, overmaching, zeven, waterbakken, andere vindplaatsen in de buurt). En het fantaseren over vondsten en het aantal emmers met materiaal begon!

Op zondagmorgen 8 oktober bereikten we het park aan de Abbey Road zeer vroeg. We hadden de weg door London vrij makkelijk kunnen vinden. We herkenden de TRG-ers onmiddellijk tussen de zondagse wandelaars: gewapend met zeven, spaden en vooral veel emmers! De weg door het bos was gemakkelijk op gehoor te vinden, dankzij het geluid van de graafmachine.

Die graafmachine is een ander voordeel van deze excursie: het Lesnes Shell Bed ligt namelijk een metertje onder de oppervlakte. Elk jaar wordt door de TRG 1,5 x 1,5 m² van de schelpenlaag blootgelegd. De plaats hiervan wordt nauwkeurig vastgelegd. Vorig jaar bijvoorbeeld groef men naast het opgevulde gat uit 1971. Een fossiele zoogdierkies gevonden in 2005 bleek dan ook naadloos te passen in een kaakfragment gevonden in 1971!

Voor water was gezorgd, voor plastic bakken trouwens ook. Maar onze zeven pasten alleen in onze eigen bakken. Gaf niks, alle bakken werden met water gevuld en later zelfs bijgevuuld.

Na enige tijd bereikte de graafmachine het Lesnes Shell Bed. Deze fossielrijke laag werd voorzichtig met spaden afgegraven, per kruiwagen uit het gat gereden en op een stuk dekzeil gestort. Als aasgieren stonden de fossielzoe-

FOTO JAN BOES

We passeren de ruïne van Lesnes Abbey.

FOTO JAN BOES

Op locatie; op de achtergrond de graafmachine.

FOTO ROEL PETERS

Ons hoekje.

kers er om heen en in een paar minuten tijd was de hele vracht met emmers afgevoerd richting waterbakken en het zeven kon beginnen.

Volgens de leiding viel de fossielinhoud van de laag dit jaar tegen. Af en toe moesten we wachten op nieuwe aanvoer.

Dan blijkt, dat een Engelse club net zo gezellig is als een Nederlandse WTKG. Voor ons als nieuwelingen viel de inhoud best mee. Een compleet vissenkaakje met tanden van *Diaphyodus sauvagi* is toch geen tegenvaller! Vooral omdat het een VISSenkaakje betreft: vogel- en zoogdierresten zijn voor het Natuurhistorisch Museum in London, de rest van de fossielen mag je houden. Veertien emmers gruis later hielden we het voor gezien. Gelukkig hadden we een steekwagentje bij ons om alles naar de auto te brengen.

Wat ons betreft was het een zeer geslaagde excursie: goede vondsten en een strakke organisatie. Bovendien is het een wonder hoeveel Engelsen zich per vierkante meter kunnen bewegen, zonder dat je last van ze hebt of dat ze je zelfs maar aanraken.

De rest van de week vulden we met Herne Bay en het eiland Sheppey. Op beide vindplaatsen was weer het Ypresien ontsloten: in Herne Bay als de Oldhaven Beds en op Sheppey als de London Clay. In Herne Bay vonden we haaientanden. Op Sheppey is het fossiel aanbod gevarieerder: slakken (helaas van pyriet), versteend hout met paalworm, krabben, de vrucht van een palm (*Nypa burtoni*), wormkokers (pyriet), haaientanden en vissenwervels, zelfs een vogelbotje en een nautilusje! Helaas was de laatste weer van pyriet.

En toen, thuis gekomen, startte het grote uitzoeken van het materiaal uit Abbey Wood. Veel haaientanden, veel roggentanden, heel veel schelpen, maar helaas weinig soorten. En net als je begint te balen ligt daar een kiesje van een zoogdier of zelfs een kaakje met twee kiesjes. We hebben al contact gehad met Jerry Hooker van het NHM in London. Aan de foto's te zien dacht hij dat het kiesjes van vroege primaten waren. Maar hij hield nog wel wat slagen om de arm.

In elk geval is er alweer een overtocht geboekt voor dit jaar (2007) om de kiesjes persoonlijk af te geven in London en om weer met een excursie mee te doen!

**Trudi Buntsma, Noorderbocht 49, 8307 DB Ens.
Reisgenoten Roel Pieters en Jan Boes.*

